

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНА СЛУЖБА»**

Харків
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНА СЛУЖБА»**

для студентів
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

Харків
2021

Методичні матеріали для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Публічна служба» для студентів Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, С. А. Федчишин. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 67 с.

У к л а д а ч і : Ю. П. Битяк,
Н. П. Матюхіна,
С. А. Федчишин

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

В С Т У П

Публічна служба – навчальна дисципліна, метою вивчення якої є формування системи знань про сутність та види публічної служби, особливості її організації та правового забезпечення, вироблення умінь та навичок застосування законодавства у сфері публічної служби.

Завдання навчальної дисципліни:

– засвоєння теоретичних знань про сутність та підходи до розуміння публічної служби, особливості її видів; положень щодо організації та правового забезпечення державної служби, правового статусу державних службовців, проходження державної служби, запобігання корупції у державній службі, особливостей державної служби в окремих органах публічної влади (апараті судів та органах системи правосуддя, органах юстиції, органах дипломатичної служби); положень щодо організації та правового забезпечення служби в органах місцевого самоврядування, правового статусу їх посадових осіб, проходження служби в органах місцевого самоврядування;

– набуття вміння правильно застосовувати законодавство України, що впорядковує відносини у сфері публічної служби, виявляти в ньому юридичні колізії та пропонувати шляхи їх вирішення, належно тлумачити правові норми, що регулюють відносини у сфері публічної служби, а також вирішувати інші проблеми, що виникають у правозастосовній діяльності;

– вироблення у студентів навичок вільного орієнтування у системі нормативно-правових актів у сфері публічної служби, самостійного пошуку та розширення знань у сфері публічної служби, застосування наукової, науково-практичної та спеціальної літератури, електронних та інших інформаційних джерел для вирішення професійних завдань у сфері публічної служби.

Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: за вибором студента.

Пререквізити: адміністративне право, правові основи публічного адміністрування.

Кореквізити: протидія корупції у публічній службі, захист соціальних прав службовців органів юстиції.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни «Публічна служба» студенти мають оволодіти такими *предметними компетентностями*:

ПК1. Розуміння сутності публічної служби, її ролі у публічному адмініструванні, видів та особливостей організаційно-правового забезпечення.

ПК2. Уміння застосовувати законодавство, що регулює відносини у сфері публічної служби, виявляти в ньому юридичні колізії та пропонувати шляхи їх вирішення.

ПК3. Уміння тлумачити норми права, що регулюють відносини у сфері публічної служби.

ПК4. Уміння здійснювати юридичну кваліфікацію поведінки публічних службовців.

ПК5. Здатність обґрунтовано формулювати свою позицію відносно правових проблем застосування європейських стандартів у сфері публічної служби.

ПК6. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на становлення та розвиток публічної служби.

ПК7. Навички вільного орієнтування у системі правових актів, що регулюють відносини у сфері публічної служби, самостійного пошуку та розширення знань у сфері публічної служби, використання досягнень юридичної науки для вирішення професійних завдань у сфері публічної служби, застосування науково-практичної літератури, електронних та інших інформаційних джерел.

ПК8. Розуміння місця державної служби в системі публічної служби, її сутності, принципів, видів та особливостей організаційно-правового забезпечення.

ПК9. Здатність характеризувати основні сучасні моделі державної служби у зарубіжних країнах, особливості відкритої та закритої моделей державної служби, особливості організації моделі державної служби в Україні.

ПК10. Здатність характеризувати сутність, завдання та принципи, систему управління державною службою, особливості його організації та правового забезпечення.

ПК11. Знання сутності та складових правового статусу державних службовців, у тому числі їх прав, обов'язків, гарантій, обмежень, юридичної відповідальності.

ПК12. Здатність характеризувати вимоги до претендентів на вступ на державну службу та процедури вступу на державну службу, у тому числі порядок проведення конкурсу на зайняття посади державної служби, спеціальної перевірки при вступі на державну службу, призначення на посаду та складення присяги державного службовця.

ПК13. Знання складових службової кар'єри державних службовців, у тому числі просування державного службовця по службі, присвоєння чергового рангу державного службовця, оцінювання результатів службової діяльності, підвищення рівня професійної компетентності, переведення державних службовців, їх заохочення, службового відрядження.

ПК14. Знання підстав припинення державної служби.

ПК15. Здатність застосовувати засоби правового захисту державних службовців.

ПК16. Розуміння особливостей запобігання корупції у державній службі, у тому числі зміст та види правил етичної поведінки державних службовців, особливості запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у державній службі, фінансового контролю як заходу запобігання корупції у державній службі.

ПК17. Знання особливостей та організаційно-правових засад проходження державної служби в апараті судів та органах системи правосуддя (у тому числі в Державній судовій адміністрації України, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Службі судової охорони).

ПК18. Здатність характеризувати особливості, види та організаційно-правові засади державної служби в Міністерстві юстиції України та міжрегіональних управліннях Міністерства юстиції України.

ПК19. Знання особливостей та організаційно-правових засад проходження державної служби в органах, установах та воєнізованих формуваннях Державної кримінально-виконавчої служби України.

ПК20. Знання особливостей та організаційно-правових засад проходження державної служби в органах державної виконавчої служби.

ПК21. Знання особливостей та організаційно-правових засад проходження дипломатичної служби.

ПК22. Розуміння місця служби в органах місцевого самоврядування в системі публічної служби, її сутності, принципів та особливостей організаційно-правового забезпечення.

ПК23. Знання сутності та складових правового статусу посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі їх прав, обов'язків, гарантій, обмежень, юридичної відповідальності.

ПК24. Здатність характеризувати вимоги до претендентів на вступ на службу в органи місцевого самоврядування та процедури вступу на службу в органи місцевого самоврядування.

ПК25. Знання складових службової кар'єри в органах місцевого самоврядування, у тому числі просування по службі, присвоєння чергового рангу посадових осіб місцевого самоврядування, атестації посадових осіб місцевого самоврядування, їх заохочення, службового відрядження.

ПК26. Знання підстав припинення служби в органах місцевого самоврядування.

У підсумку осягнення навчальної дисципліни «Публічна служба» здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі *результати навчання*:

РН НД 1.1. Демонструвати знання та розуміння сутності публічної служби, її ролі у публічному адмініструванні, видів та особливостей організаційно-правового забезпечення.

РН НД 1.2. Застосовувати законодавство, що регулює відносини у сфері публічної служби, виявляти в ньому юридичні колізії та пропонувати шляхи їх вирішення.

РН НД 1.3. Глумачити норми права, що регулюють відносини у сфері публічної служби.

РН НД 1.4. Здійснювати юридичну кваліфікацію поведінки публічних службовців.

РН НД 1.5. Обґрунтовано формулювати свою позицію відносно правових проблем застосування європейських стандартів у сфері публічної служби.

РН НД 1.6. Аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на становлення та розвиток публічної служби.

РН НД 1.7. Орієнтуватись у системі правових актів, що регулюють відносини у сфері публічної служби, здійснювати самостійний пошук та розширення знань у сфері публічної служби, використовувати досягнення юридичної науки для вирішення професійних завдань у сфері публічної служби, застосовувати науково-практичну літературу, електронні та інші інформаційні джерела.

РН НД 1.8. Демонструвати знання і розуміння місця державної служби в системі публічної служби, її сутності, принципів, видів та особливостей організаційно-правового забезпечення.

РН НД 1.9. Визначати основні сучасні моделі державної служби у зарубіжних країнах, особливості відкритої та закритої моделей державної служби, особливості організації моделі державної служби в Україні.

РН НД 1.10. Характеризувати сутність, завдання та принципи, систему управління державною службою, особливості його організації та правового забезпечення.

РН НД 1.11. Характеризувати сутність та складові правового статусу державних службовців, у тому числі їх права, обов'язки, гарантії, обмеження, юридичну відповідальність.

РН НД 1.12. Розкривати вимоги до претендентів на вступ на державну службу та особливості процедур вступу на державну службу, у тому числі порядку проведення конкурсу на зайняття посади державної служби, спеціальної перевірки при вступі на державну службу, призначення на посаду, складення присяги державного службовця.

РН НД 1.13. Демонструвати знання складових службової кар'єри державних службовців, у тому числі просування державного службовця по службі, присвоєння чергового рангу державного службовця, оцінювання результатів службової діяльності, підвищення рівня їх професійної компетентності, переведення, заохочення, службового відрядження.

РН НД 1.14. Визначати підстав припинення державної служби.

РН НД 1.15. Застосовувати засоби правового захисту державних службовців.

РН НД 1.16. Характеризувати особливості запобігання корупції у державній службі, у тому числі змісту та видів правил етичної поведінки державних службовців, особливостей запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у державній службі, фінансового контролю як заходу запобігання корупції у державній службі.

РН НД 2.1. Демонструвати знання особливостей та організаційно-правових засад проходження державної служби в апараті судів та органах системи правосуддя (у тому числі в Державній судовій адміністрації України, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Службі судової охорони).

РН НД 2.2. Характеризувати особливості, види та організаційно-правові засади державної служби в Міністерстві юстиції України та міжрегіональних управліннях Міністерства юстиції України.

РН НД 2.3. Демонструвати знання особливостей та організаційно-правових засад проходження державної служби в органах, установах та воєнізованих формуваннях Державної кримінально-виконавчої служби України.

РН НД 2.4. Розкривати особливості та організаційно-правові засади проходження державної служби в органах державної виконавчої служби.

РН НД 2.5. Характеризувати особливості та організаційно-правові засади проходження дипломатичної служби.

РН НД 3.1. Демонструвати розуміння місця служби в органах місцевого самоврядування в системі публічної служби, її сутності, принципів та особливостей організаційно-правового забезпечення.

РН НД 3.2. Характеризувати сутність та складові правового статусу посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі їх права, обов'язки, гарантії, обмеження, юридичну відповідальність.

РН НД 3.3. Визначати вимоги до претендентів на вступ на службу в органи місцевого самоврядування та особливості процедур вступу на службу в органи місцевого самоврядування.

РН НД 3.4. Демонструвати знання складових службової кар'єри в органах місцевого самоврядування, у тому числі просування по службі, присвоєння чергового рангу посадових осіб місцевого самоврядування, атестації посадових осіб місцевого самоврядування, підвищення рівня їх професійної компетентності, переведення, заохочення, службового відрядження.

РН НД 3.5. Визначати підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.

При вивченні навчальної дисципліни «Публічна служба», зважаючи на численність нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері публічної служби, студентам пропонується здійснювати пошук необхідних актів на офіційному веб-сайті Верховної Ради України: www.zakon1.rada.gov.ua, а також рекомендовано таку літературу:

Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Федчишин С. А. Публічна служба: посіб. для підгот. до іспиту / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків: Право, 2018. 260 с.

Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

Біла-Тіунова Л. Р. Службова кар'єра в Україні: монографія. Одеса: Фенікс, 2011. 540 с.

Ботвінов В. Г. Публічна служба особливого призначення в Україні: монографія. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 268 с.

Голобутовський Р. З. Теорія та практика адміністративно-правового забезпечення публічної служби в органах судової влади: монографія. Київ: Вид-во ФОП Маслаков, 2019. 356 с.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. Київ: Ліра-К, 2016. 524 с.

Державна служба в Україні: теоретико-правова характеристика у контексті реформування законодавства: монографія / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, О. В. Бачеріков та ін.; за ред. С. В. Ківалова, Л. Р. Білої-Тіунової. Одеса: Фенікс, 2013. 438 с.

Державна служба: підруч. у 2 т. / редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) та ін. Київ; Одеса: НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с.

Державна служба: підруч. у 2 т. / редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) та ін. Київ; Одеса: НАДУ, 2013. Т. 2. 348 с.

Дисциплінарно-деліктне право України: навч. посіб. / Т. С. Аніщенко, Ю. А. Берлач, Д. С. Бондаренко та ін.; за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2016. 464 с.

Кагановська Т. Є. Кадрове забезпечення державного управління в Україні: монографія. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010. 360 с.

Ківалов С. В., Біла-Тіунова Л. Р. Публічна служба в Україні: підруч. Одеса: Фенікс, 2009. 688 с.

Кірмач А. В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання: монографія / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 192 с.

Малиновський В. Я. Публічна служба в Україні: підруч. Київ: Кондор, 2018. 312 с.

Падалко Г. В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження: монографія. Харків: Право, 2012. 288 с.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. 735 с.

Публічна служба: системна парадигма: колект. монографія / за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 256 с.

Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку: монографія. / за заг. ред. Т. О. Коломоєць та В. К. Колпакова. Запоріжжя: Гельветика, 2017. С. 240–264.

Федчишин С. А. Дипломатична служба України: проблеми теорії, організації та правового забезпечення: монографія. Харків: Право, 2020. 528 с.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
адміністративного права
(протокол № 11 від 02.06.2021 р.)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА»

Модуль I. Загальні положення публічної служби. Державна служба як вид публічної служби

Загальні засади публічної служби. Поняття та ознаки публічної служби, її роль в системі публічного адміністрування. Підходи до визначення поняття «публічна служба». Співвідношення понять «публічна служба», «державна служба», «муніципальна служба», «цивільна служба», «мілітаризована служба». Види публічної служби та їх загальна характеристика.

Державна служба в системі публічної служби, її види, принципи та правове регулювання. Поняття, ознаки та види державної служби. Принципи державної служби, їх значення для організації, функціонування та реформування державної служби. Правові засади державної служби. Значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини для розвитку правового інституту державної служби. Акти «м'якого» права у сфері державної служби.

Сучасні моделі державної служби: а) «відкрита» (або «посадова») англосаксонська модель державної служби; б) «закрита» (або «кар'ерна») модель державної служби, притаманна країнам континентальної Європи. Основні риси відкритої та закритої моделей державної служби. Європейські стандарти державної служби. Особливості моделі державної служби в Україні.

Управління державною службою. Поняття управління державною службою. Завдання та принципи управління державною службою. Правові засади управління державною службою. Система управління державною службою. Кабінет Міністрів України як орган управління державною службою. Центра-

льний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби. Комісія з питань вищого корпусу державної служби. Конкурсна комісія як суб'єкт управління державною службою. Керівник державної служби в державному органі. Служба управління персоналом державного органу.

Типи державних посад. Політичні, адміністративні та патронатні посади, їх особливості та співвідношення. Патронатна служба.

Правовий статус державних службовців. Поняття та види державних службовців. Поняття та складові правового статусу державних службовців. Права, обов'язки і гарантії державних службовців. Обмеження державних службовців. Політична неупередженість державних службовців. Підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження), доручення. Засоби правового захисту державних службовців.

Загальна характеристика юридичної відповідальності державних службовців. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних службовців. Порядок притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності. Адміністративна відповідальність державних службовців. Порядок притягнення державних службовців до адміністративної відповідальності.

Проходження державної служби. Проходження державної служби: поняття та підходи до розуміння. Співвідношення понять «проходження державної служби» та «службова кар'єра». Право на державну службу відповідно до законодавства України. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу. Процедури вступу на державну службу, їх ознаки та види. Конкурс на зайняття посади державної служби. Спеціальна перевірка при вступі на державну службу. Призначення на посаду державної служби. Контракт про проходження державної служби з особою, яка призначається на посаду державної служби. Випробування. Присяга державного службовця.

Категорії посад державної служби та ранги державних службовців. Службова кар'єра державних службовців: зміст та основні процедури. Просування державного службовця по службі. Присвоєння чергового рангу державного службовця. Оціню-

вання результатів службової діяльності. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців. Переведення державних службовців. Службове відрядження державних службовців. Заохочення державних службовців. Підстави припинення державної служби.

Запобігання корупції у державній службі. Конфлікт інтересів у державній службі: поняття, види, запобігання та врегулювання. Правила етичної поведінки державних службовців. Фінансовий контроль як захід запобігання корупції у державній службі. Суб'єкти запобігання корупції у державній службі, їх види та компетенція.

Модуль II. Особливості проходження державної служби в окремих органах публічної влади

Державна служба в апараті судів та органах системи правосуддя. Загальна характеристика та види державної служби в апараті судів та органах системи правосуддя. Правове та організаційне забезпечення державної служби в апараті судів. Види і правовий статус державних службовців в апараті судів. Керівник апарату суду як суб'єкт управління державною службою в суді. Особливості проходження державної служби в апараті судів. Патронатна служба в апараті судів. Правовий статус помічника судді.

Правові та організаційні засади державної служби в органах системи правосуддя (Державній судовій адміністрації України, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Службі судової охорони).

Державна служба в органах юстиції. Загальна характеристика та види державної служби в органах юстиції. Правові та організаційні засади державної служби в органах юстиції. Проходження державної служби в Міністерстві юстиції України та міжрегіональних управліннях Міністерства юстиції України. Особливості проходження державної служби в органах, установах та воєнізованих формуваннях Державної кримінально-виконавчої служби України. Особливості проходження державної служби в органах державної виконавчої служби.

Дипломатична служба. Поняття та принципи дипломатичної служби. Правове та організаційне забезпечення дипломатичної служби. Правовий статус посадових осіб дипломатичної служби. Проходження дипломатичної служби.

Модуль III. Служба в органах місцевого самоврядування як вид публічної служби

Служба в органах місцевого самоврядування в системі публічної служби, її принципи та правове регулювання. Поняття та ознаки та принципи служби в органах місцевого самоврядування. Правове та організаційне забезпечення служби в органах місцевого самоврядування.

Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування. Поняття та види посадових осіб місцевого самоврядування. Категорії посад в органах місцевого самоврядування та ранги посадових осіб місцевого самоврядування. Поняття та складові правового статусу посадових осіб місцевого самоврядування. Права, обов'язки і гарантії посадових осіб місцевого самоврядування. Обмеження посадових осіб місцевого самоврядування. Загальна характеристика юридичної відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування. Особливості дисциплінарної відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування.

Проходження служби в органах місцевого самоврядування. Вимоги до претендентів на вступ на службу в органи місцевого самоврядування. Процедури вступу на службу в органи місцевого самоврядування. Службова кар'єра в органах місцевого самоврядування: зміст та основні процедури. Просування по службі в органах місцевого самоврядування. Присвоєння чергового рангу посадових осіб місцевого самоврядування. Атестація посадових осіб місцевого самоврядування. Підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб місцевого самоврядування. Переведення та службове відрядження посадових осіб місцевого самоврядування. Заохочення посадових осіб місцевого самоврядування. Підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.

ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Т е м а	Усього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
РОЗДІЛ I. Загальні положення публічної служби.					
Державна служба як вид публічної служби – 60 год					
1	Загальні засади публічної служби. Державна служба в системі публічної служби, її види, принципи та правове регулювання	10	2	–	8
2	Управління державною службою	12	2	2	8
3	Правовий статус державних службовців	12	2	2	8
4	Проходження державної служби	14	2	4	8
5	Запобігання корупції у державній службі	12	2	2	8
РОЗДІЛ II. Особливості проходження державної служби в окремих органах публічної влади – 36 год					
6	Державна служба в апараті судів та органах системи правосуддя	12	2	2	8
7	Державна служба в органах юстиції	12	2	2	8
8	Дипломатична служба	12	2	2	8
РОЗДІЛ III. Служба в органах місцевого самоврядування як вид публічної служби – 24 год					
9	Служба в органах місцевого самоврядування в системі публічної служби, її принципи та правове регулювання. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування	12	2	2	8
10	Проходження служби в органах місцевого самоврядування	12	2	2	8
	Разом	120	20	20	80

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

**Тема 1. Загальні засади публічної служби.
Державна служба в системі публічної служби,
її види, принципи та правове регулювання**

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Місце публічної служби в публічному управлінні.
2. Принципи державної служби.
3. Види державної служби.
4. Правове регулювання державної служби.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. *Офіційний вісник України*. 2005. № 32. Ст. 1918 (з наступ. змін. та допов.).

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 р. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. Ст. 943.

Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 61. Ст. 3842.

Авер'янов В. Б., Андрійко О. Ф. Сучасний стан та основні напрями розвитку законодавства про державну службу в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2006. № 4. С. 3–9.

Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади. Харків: Право, 2005. С. 32–57.

Костюк В. Л., Воробйов І. Б. Принципи державної служби в

умовах правової держави: науково-теоретичний підхід. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2017. № 2(16). С. 1-18. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17kvlntp.pdf>

Марченко О. О. Деякі аспекти законодавчої дефініції поняття «публічна служба» має бути уточнено. *Карпатський правничий часопис*. 2013. № 3. С. 59–63.

Федчишин С. А. Релігійна нейтральність як принцип державної служби в Україні. *Jurnalul Juridic National: teorie si practica*. 2020. № 1 (41). С. 66-72

Янюк Н. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні. *Вісник Львівського університету*. Серія «Юрид.». 2010. Вип. 51. С. 162–167.

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Сучасні моделі державної служби у світі, їх види.
2. Відкрита модель державної служби, її ознаки.
3. Закрита модель державної служби, її ознаки.
4. Особливості моделі державної служби в Україні.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін та допов.).

Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 61. Ст. 3842.

Кірмач А. В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання: монографія / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. С. 33–44.

Мотренко Т. Сучасний досвід організації державної служби в зарубіжних країнах. *Вісник державної служби України*. 2007. № 2. С. 24–37.

Організація державної служби в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. М. О. Багмета, В. С. Фуртатова, М. С. Іванова. Миколаїв: МДГУ ім. Петра Могили, 2007. С. 222–240.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 153–167, 225–269, 698–713.

Чаркіна А. О. Черняхівська В. В. Цивілізаційний вимір національного державотворення: адаптація державної служби до стандартів Європейського Союзу: монографія. Київ: Персонал, 2018. С. 12-58.

Тема 2. Управління державною службою

З а н я т т я

Питання для обговорення

1. Управління державною службою: поняття та завдання.
2. Правові засади управління державною службою.
3. Суб'єкти управління державною службою, їх види та компетенція.

З а в д а н н я

1. З метою виконання положень нового Закону України «Про державну службу» голова райдержадміністрації М. поклав обов'язки керівника державної служби на керівника апарату К., реорганізував відділ кадрів у службу управління персоналом райдержадміністрації із чисельністю 5 осіб та призначив С. її керівником, а також утворив конкурсну комісію і затвердив її склад у кількості 4 осіб. За результатом перевірки райдержадміністрації територіальним органом НАДС М. отримав вимогу скасувати вказані рішення як такі, що суперечать законодавству про державну службу. Виконати таку вимогу М. відмовився.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

2. Під час засідання Комісії з питань вищого корпусу державної служби були прийняті рішення про: а) надання Кабінету Міністрів України згоди на дострокове звільнення М. з посади Голови НАДС; б) накладення дисциплінарного стягнення на голову райдержадміністрації К.; в) проведення перевірки центральних органів виконавчої влади щодо дотримання законодавства про державну службу; г) дострокове припинення повноважень члена Комісії з питань вищого корпусу державної служби П. як такого, що систематично не відвідує її засідання; д) затвердження посадових окладів членів цієї Комісії.

Зробіть юридичний аналіз прийнятих рішень з позиції їх належності до компетенції Комісії з питань вищого корпусу державної служби.

3. Державний секретар Мін'юсту України М. отримав від Міністра юстиції К. доручення організувати розробку проекту наказу про порядок особистого прийому громадян, притягнути до дисциплінарної відповідальності начальника департаменту міністерства С., а також достроково присвоїти начальнику відділу Л. черговий ранг державного службовця. М. виконати доручення відмовився, посилаючись на те, що, по-перше, під час дисциплінарного провадження у діях С. не було виявлено дисциплінарного проступку, по-друге, для дострокового присвоєння чергового рангу Л. відсутні підстави. На думку М., вирішення питань, передбачених дорученням, належить до його виключної компетенції. Як наслідок, М. був звільнений Міністром юстиції К. із посади Державного секретаря Мін'юсту України.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Розкрийте особливості правового статусу державного секретаря міністерства.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін та допов.).

Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. *Офіційний вісник України*. 2011. № 27. Ст. 1123.

Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 81. Ст. 2288 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. Ст. 1115. (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про міжрегіональні управління Національного агентства України з питань державної служби в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2015. № 46. Ст. 2288 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про інформаційну систему управління людськими ресурсами в державних органах: постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 4. Ст. 228.

Про затвердження Порядку відбору представників громадських об'єднань та закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері публічного управління та адміністрування, до складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2019 р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 89. Ст. 2974.

Про затвердження Порядку здійснення Національним агентством України з питань державної служби, його територіальними органами контролю за додержанням визначених Законом України «Про державну службу» умов реалізації громадянами права на державну службу: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 10.09.2020 р. *Офіційний вісник України*. 2020. № 83. Ст. 2670.

Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 27. Ст. 1091. (з наступ. змін. та допов.).

Битяк Ю. П. Пріоритетні напрями забезпечення ефективного функціонування публічної служби в Україні. *Теорія і практика правознавства*. 2015. Вип. 1 (7). URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/63434/58849>

Негара Р. В. Керівник державної служби й суб'єкт призначення: зміст, правове регулювання та співвідношення. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського*. Серія: «Юридичні науки». 2019. Т. 30(69). № 4. С. 146–153.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 43–52.

Федоренко В. Л., Федоренко М. В. Системи управління державною службою в Україні та Польщі: порівняльно-правовий аспект. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2020. № 3. С. 215-217.

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Посади в органах публічної влади: поняття та види.
2. Політичні та адміністративні посади, їх співвідношення.
3. Посади державної служби. Вищий корпус державної служби.
4. Патронатні посади. Патронатна служба.

Список нормативно - правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. *Офіційний вісник України*. 2011. № 27. Ст. 1123.

Деякі питання реформування державного управління

України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 61. Ст. 3842.

Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 р. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. Ст. 943.

Про затвердження критеріїв визначення переліку посад працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування: постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 30. Ст. 1206 (з наступ. змін. та допов.).

Армаш Н. О. Державні політичні діячі: зарубіжний та вітчизняний досвід: монографія. Київ: КНТ, 2020. С. 71-99.

Матюхіна Н. П. Державна служба України на шляху реформування: проблеми кадрового забезпечення *Форум права*. 2014. № 3. С. 213–218. URL: nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_36.pdf

Новогребельська І. Вищий корпус державної служби: сутнісно-понятійний аспект. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2019. Вип. 2 (41). С. 121-128.

Приймаченко Д. В., Приймаченко Д. Д. Генеза правового регулювання патронатної служби в Україні. *Правова позиція*. 2021. № 1 (30). С. 45-52.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимощука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 30–38.

Т е м а 3. Правовий статус державних службовців

З а н я т т я

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Правовий статус державних службовців: поняття та складові.
2. Права та обов'язки державних службовців.
3. Обмеження державних службовців, їх види.

4. Політична неупередженість державних службовців.

З а в д а н н я

4. До НАДС звернувся спеціаліст відділу містобудування та архітектури облдержадміністрації М. з повідомленням про те, що начальник цього відділу К. при прийомі громадян використовує не державну, а регіональну мову. Крім того, у повідомленні зазначалось, що К. у позаробочий час також не використовує державної мови, не відзначає національних свят, не дотримується національних звичаїв та традицій. У результаті розгляду дисциплінарної справи вказані діяння К. були кваліфіковані як «вияв неповаги до держави, державних символів та Українського народу», а він був звільнений із державної служби.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте обов'язки державного службовця щодо володіння державною і регіональними мовами та їх використання.

5. Начальник відділу агропромислового комплексу райдержадміністрації М. отримав подарунок вартістю 2100 грн від свого давнього знайомого П., заява якого про виділення земельної ділянки перебувала на розгляді в райдержадміністрації. Факт отримання М. подарунка було виявлено та щодо нього складено протокол про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 172⁵ КУпАП. Начальник відділу М. заперечував проти факту правопорушення, посилаючись на те, що одержаний ним подарунок відноситься до особистих, адже він його отримав з нагоди професійного свята, а П. є його давнім знайомим.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Розкрийте порядок дій державних службовців у разі надходження їм пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка.

6. На спеціаліста департаменту облдержадміністрації М. 26.09.2016 р. накладено дисциплінарне стягнення у формі попередження про неповну службову відповідність за невиконання вимог політичної неупередженості державного службовця. Підставою для такого рішення стали встановлені службовим розс-

лідуванням факти: по-перше, те, що М. не повідомив директора департаменту про реєстрацію себе як кандидата у депутати для участі у виборах до міської ради, що відбулися 25.10.2015 р.; по-друге, після того, як М. став депутатом міської ради, він увійшов до фракції політичної партії «Воля» та на засіданнях ради при розгляді питань демонстрував власні політичні погляди та переконання. М., вважаючи свої дії правомірними, звернувся до суду з вимогою визнати протиправним та скасувати наказ про притягнення його до дисциплінарної відповідальності.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення, на Вашу думку, має прийняти суд?

7. Начальник районного управління юстиції Л. за систематичне використання службового автомобіля в особистих цілях був притягнутий до адміністративної відповідальності за ст. 184¹ КУпАП у формі штрафу та позбавлення права обіймати посади осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, строком на рік. Як наслідок, Л. був звільнений з посади держсекретарем Міністерства юстиції України, а відомості щодо нього були внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

За результатами розгляду апеляційної скарги Л. апеляційний суд залишив скаргу без задоволення, при цьому вказав, що постанова апеляційного суду є остаточною й оскарженню не підлягає. Л. заперечував проти вчинення ним правопорушення, а норма КУпАП щодо неможливості оскарження рішень апеляційного суду, на його думку, є такою, що не відповідає Конституції України.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Які можливі шляхи подальшого захисту Л. свого права на державну службу?

Список нормативно-правових актів та літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 07.12.1984 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122 (з наступ. змін. та допов.).

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офі-*

ційний вісник України. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 41. Ст. 1422.

Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. *Офіційний вісник України*. 2001. № 17. Ст. 728 (з наступ. змін. та допов.).

Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 14.07.2021 р. № 1-р/2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-21>

Методичні рекомендації щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.04.2021 р. № 5 URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/K.I.-09.04.2021-1.pdf>

Коломоєць Т., Лютіков П. Обмеження щодо одержання подарунків як засіб запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією: правовий аспект. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 164–168.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 70–83.

Федчишин С. А. Питання участі державних службовців у політичній діяльності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юрид. науки». 2015. Вип. 2. Т. 2. С. 206–209.

Федчишин С. А., Андрєєва А. П. Право державних службовців на членство у політичних партіях та його обмеження

відповідно до практики Європейського суду з прав людини.
Visegrad Journal on Human Rights. 2020. № 2. Vol. 3. P. 169–174.

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Дисциплінарна відповідальність державних службовців
2. Адміністративна відповідальність державних службовців
3. Матеріальна відповідальність державних службовців.

Список нормативно-правових актів та літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення:
від 07.12.1984 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122 (з наступ. змін. та допов.).

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р.
Офіційний вісник України. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р.
Офіційний вісник України. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Методичні рекомендації щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.04.2021 р. № 5
URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/K.I.-09.04.2021-1.pdf>

Дисциплінарна відповідальність державних службовців:
практичний посібник для керівників служб управління персоналом / за заг. ред. К. О. Вашенка. Київ: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2017. 68 с.

Дисциплінарно-деліктне право України: навч. посіб. / Т. С. Аніщенко, Ю. А. Берлач, Д. С. Бондаренко та ін.; за заг.

ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2016. С. 60–86.

Зубрицький М. І. Особливості адміністративної відповідальності державних службовців. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. С. 280-284.

Коротких А. Ю. Порядок застосування матеріальної відповідальності державних службовців. *Право та інновації*. 2016. № 3 (15). С. 99-103.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 70–83.

Т е м а 4. Проходження державної служби

З а н я т т я 1

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Проходження державної служби: поняття та складові.
2. Право на державну службу відповідно до законодавства.
3. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу.
4. Процедури вступу на державну службу, їх види.

З а в д а н н я

8. С., особа з інвалідністю III групи, який посів третє місце у конкурсі на зайняття посади головного спеціаліста юридичного відділу облдержадміністрації, звернувся до суду з вимогою скасувати рішення конкурсної комісії та проведений конкурс. С. обґрунтував свої вимоги тим, що відносно нього мала місце дискримінація, адже він успішно склав тести, а під час співбесіди більшість питань членів конкурсної комісії стосувались його інвалідності та лікування. Крім того, на думку С., облдержадміністрація, яка відмовила йому у призначенні на посаду, порушила вимоги міжнародних норм та законодавства України щодо обов'язку працевлаштування інвалідів у державному секторі, а

тому винні особи повинні бути притягнуті до відповідальності.

Відповідач Б. заперечив факт дискримінації, при цьому зазначив, що у протоколі конкурсної комісії відсутні відомості про питання щодо інвалідності, котрі немов би задавались С., а члени комісії при відборі керувались виключно передбаченими законодавством критеріями. До того ж під час конкурсу С. не заявляв вимог щодо застосування розумного пристосування для особи з інвалідністю.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи мала місце дискримінація відносно С. при його вступі на державну службу? Чи передбачений законодавством обов'язок державних органів працевлаштовувати осіб з інвалідністю? Яке рішення має прийняти суд?

9. К. узяв участь у конкурсі на зайняття посади директора департаменту облдержадміністрації. За результатами тестування отримав 1 бал за правильні відповіді на 33 запитання. У день другого етапу конкурсу К. перебував на стаціонарному лікуванні, у зв'язку з чим просив конкурсну комісію перенести дату розв'язання ситуаційних завдань. Комісія відмовила К. та не допустила його до співбесіди як такого, що не з'явився на попередній етап. К. звернувся до НАДС з вимогою скасувати результати конкурсу та призначити проведення повторного конкурсу. На думку К., при проведенні конкурсу мали місце порушення, які вплинули на його результати. По-перше, конкурсну комісію утворив та очолив голова територіального органу НАДС, а до її складу не були включені представники громадськості. По-друге, тестові завдання мали низку орфографічних і пунктуаційних помилок. По-третє, було обмежено право К. на етапі розв'язання ситуаційних завдань та при допуску до співбесіди.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яких заходів, на Вашу думку, має вжити НАДС за результатами скарги К.? Визначте підстави проведення повторного конкурсу при заміщенні посад державної служби.

10. А. звернувся до суду з вимогою скасувати розпорядження голови облдержадміністрації М. про призначення переможця конкурсу Б. на посаду директора департаменту облдержадміністрації та призначити його на цю посаду як такого,

що був визначений другим за результатами конкурсу. По-перше, позивач вказав на недотримання вимог законодавства щодо представництва при призначенні кандидатур чоловіків і жінок. По-друге, А. посилався на те, що відносно Б. був порушений порядок проведення спеціальної перевірки (тривала більше місяця, а довідка про відсутність перешкод для призначення була підготовлена за відсутності відповідей на запити щодо освіти та стану здоров'я Б.). Крім того, у позові вказувалось на встановлені під час перевірки розбіжності у поданих Б. автобіографії та декларації, а також той факт, що до призначення Б. на посаду директора департаменту облдержадміністрації йому належало підприємство «Преторія». На думку відповідача, вказані порушення порядку перевірки істотного значення не мають, оскільки на її результати вплинути не могли, а наявність підприємства не є перешкодою для призначення на посаду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення, на Вашу думку, має винести суд?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Порядку перевірки рівня володіння державною мовою, єдиних вимог до процедури проведення іспитів та критеріїв оцінювання: рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 13.05.2021 р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 56. Ст. 3502.

Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. Ст. 1116 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які

передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2015. № 28. Ст. 812 (з наступ. змін та допов.).

Про затвердження Порядку укладення контрактів про проходження державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 16.06.2020 р. *Офіційний вісник України*. 2020. № 51. Ст. 1594.

Про затвердження Порядку визначення спеціальних вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорій «Б» і «В»: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 06.04.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 38. Ст. 1475.

Про затвердження Порядку обрання представників громадських об'єднань до складу конкурсних комісій з відбору осіб на зайняття посад державної служби: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 12.04.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 45. Ст. 1658.

Кірмач А. В. Конкурсна процедура прийняття на державну службу: європейський досвід правового регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 1. С. 135–140.

Негара Р. В. Система принципів проведення конкурсу у державній службі. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 1 (22). С. 127–133.

Цуркан М. Присяга публічного службовця як автономний правовий інститут в системі українського права. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2010. № 4. С. 8–14.

Шиманке Д., Фолльмут Й. Європейський досвід правового регулювання вступу на державну службу, службової кар'єри та оплати праці державних службовців. *Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу»* / редкол.: К. О. Ващенко, І. Б. Коліушко, В. П. Тимошук, В. А. Дерещ (відп. ред.). Київ: ФОП Москаленко О.М., 2017. С. 735-795.

З а н я т т я 2

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Службова кар'єра державних службовців: поняття та види процедур.
2. Окремі процедури службової кар'єри:
  - 2.1. Просування державного службовця по службі.
  - 2.2. Присвоєння рангів державних службовців.
  - 2.3. Оцінювання результатів службової діяльності.
3. Припинення державної служби.

З а в д а н н я

11. Наказом голови Держаудитслужби України Ф. було переведено К. з посади провідного спеціаліста на посаду начальника відділу внутрішнього аудиту з одночасним присвоєнням йому 5 рангу державного службовця. Зі скаргою на дії Ф. звернувся до НАДС заступник начальника відділу внутрішнього аудиту М., який планував взяти участь у конкурсі на заміщення посади начальника. На думку М., дії Ф. незаконні, адже: поперше, при заміщенні посади начальника не було проведено конкурсу; по-друге, К. неодноразово притягався до дисциплінарної відповідальності та у підсумку за останнім оцінюванням результатів службової діяльності отримав негативну оцінку.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Розмежуйте процедури просування по службі та переведення державного службовця.

12. До суду звернувся спеціаліст відділу облдержадміністрації М. з вимогою визнати протиправною бездіяльність голови облдержадміністрації Ф. та зобов'язати його присвоїти М. черговий ранг державного службовця. В обґрунтування позову М. вказував, що з моменту присвоєння попереднього рангу минуло вже 3 роки і 7 днів, а тому в нього виникло право на присвоєння чергового рангу. Суд відмовив у задоволенні позову, посилаючись на відсутність подання від безпосереднього керівника М. щодо присвоєння йому чергового рангу державного службовця. Крім того, у рішенні суду підкреслювалось, що присвоєння чергового рангу є правом, а не обов'язком уповноважених суб'єктів.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте умови та порядок присвоєння чергового рангу державному службовцю.

13. На головного спеціаліста Міністерства внутрішніх справ України К. 20.05.2016 р. було накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортним засобом за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП. Міністром внутрішніх справ України 25.05.2016 р. було звільнено К. із займаної ним посади з підстави порушення ним Присяги державної службовця (п. 4 ч. 1 ст. 87 Закону України «Про державну службу»). На думку К., звільнення його з посади є незаконним, адже він не порушував Присяги державного службовця, а порушення, передбачене ч. 1 ст. 130 КУпАП, вчинив у позаслужбовий час, перебуваючи у відпустці.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте особливості припинення державної служби з підстави вчинення державними службовцями дисциплінарних проступків.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. Ст. 2317 (з наступ. змін. та допов.).

Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями: постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 34. Ст. 1329.

Деякі питання реалізації Закону України «Про очищення влади»: постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р.

Офіційний вісник України. 2014. № 85. Ст. 2412 (з наступ. змін. та допов.).

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Полях та інші проти України» від 19.10.2019 р. *Офіційний вісник України*. 2020. № 26. Ст. 991.

Біла-Тіунова Л. Р. Службова кар'єра в Україні. Одеса: Фенікс, 2011. С. 75–107, 311–340.

Гришук А. Б. Державна служба в Україні: адміністративно-правовий вимір: монографія. Львів, 2018. С. 92-107.

Дрозд О. О. Проходження державної служби як предмет адміністративно-правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 10. С. 102-106.

Козін С. М. До питання звільнення з посади за порушення присяги державного службовця. *Право та інновації*. 2014. № 4 (8). С. 171–177.

Коломоєць Т. О. Щорічне оцінювання результатів службової діяльності державних службовців в Україні: чи досконалою є обрана нормативна модель? *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 96-104.

Марченко О. О. Публічно-правові спори щодо публічної служби: особливості розв'язання. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3. С. 236–238. URL: http://www.pap.in.ua/3-1_2013/7/Marchenko%20O.O.pdf

Цуркан М. Окремі аспекти застосування законодавства з питань припинення публічної служби (за матеріалами справ, переглянутих Верховним Судом України). *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2010. № 2. С. 41–51.

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців. Стажування державних службовців.
2. Заохочення державних службовців.
3. Службове відрядження державних службовців.
4. Дисциплінарне провадження щодо державних службовців.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад: постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 19. Ст. 648.

Про затвердження Порядку здійснення дисциплінарного провадження: постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 100. Ст. 3354 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 р. *Офіційний вісник України*. 2000. № 24. Ст. 1004 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Порядку стажування державних службовців: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 27. Ст. 1092.

Дисциплінарно-деліктне право України: навч. посіб. / Т. С. Аніщенко, Ю. А. Берлач, Д. С. Бондаренко та ін.; за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2016. С. 67–78.

Заохочення у службовому праві: навч. посіб. / Н. О. Армаш, Ю. А. Берлач, І. В. Болокан та ін.; за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ: Ін Юре, 2017. С. 40–82.

Коломоєць Т. О., Аганіна А. О. Перепідготовка, підвищення кваліфікації державних службовців за законодавством України: сучасний стан правового регулювання та пріоритети адаптації до законодавства ЄС. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. С. 31–62.

Тема 5. Запобігання корупції у державній службі

З а н я т т я

Питання для обговорення

1. Механізми запобігання корупції у публічній службі.
2. Етичні засади публічної служби.
3. Конфлікт інтересів у публічній службі, запобігання та врегулювання.
4. Фінансовий контроль як захід запобігання корупції у публічній службі.

З а в д а н н я

14. Начальник управління облдержадміністрації К. 20.02.2016 р., який виявив факт наявності відносин прямого підпорядкування між своїм заступником М. та головним спеціалістом А., які вже більше року спільно проживали, не вжив заходів, що передбачені Законом України «Про запобігання корупції».

До НАЗК 03.03.2016 р. надійшла анонімна заява, в якій повідомлялось про пряме підпорядкування М. і А. та відповідну бездіяльність К. За результатами розгляду заяви Національним агентством з питань запобігання корупції 30.03.2016 р. було надіслано припис голові облдержадміністрації С. із вимогою провести за фактом бездіяльності К. службове розслідування, усунути порушення закону та притягнути винних до відповідальності. Голова облдержадміністрації С. призначив службове розслідування і після виявлення автора анонімної заяви змусив його написати заяву про звільнення з посади за власним бажанням.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

15. У результаті службового розслідування за фактом скарги на дії начальника департаменту МОН України Б. встановлено, що останній, маючи доступ до бази тестів ЗНО, товаришує із Н., донька якого вступає до ЗВО. Крім того, виявлено, що Б. перебуває у родинних відносинах із А., який є директо-

ром приватної фірми, що надає послуги з підготовки до складання ЗНО та вступу до ЗВО. Після виявлення таких фактів Міністр освіти і науки України, по-перше, оголосив догану Б. за неповідомлення про реальний конфлікт інтересів; по-друге, прийняв рішення про врегулювання конфлікту інтересів Б. шляхом усунення його від виконання завдань щодо забезпечення функціонування центрів ЗНО на період складання ЗНО та вступної кампанії.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте захід врегулювання конфлікту інтересів, який, на Вашу думку, є можливим і доцільним для застосування у цій ситуації. Розкрийте умови застосування такого заходу.

16. М. 10.04.2016 р звільнився із посади начальника відділу державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців управління юстиції міста та вже наступного дня був призначений на умовах строкового трудового договору на посаду заступника генерального директора нещодавно зареєстрованого ТОВ «Світ». Національним агентством з питань запобігання корупції 14.05.2016 р. був складений та надісланий в суд протокол про вчинення М. правопорушення, передбаченого ст. 172^б КУпАП, адже при звільненні він відмовився подати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави та місцевого самоврядування. М. заперечував проти факту вчинення ним правопорушення, посилаючись на те, що вже подав декларацію 31.03.2016 р. і з того часу його майновий стан не змінився.

Крім того, на думку М., він не може бути притягнутий до відповідальності за правопорушення, пов'язане з корупцією, оскільки вже не є державним службовцем. Суд 21.06.2016 р. наклав на М. адміністративне стягнення у вигляді штрафу у розмірі 1700 грн.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Розкрийте особливості юридичної відповідальності державних службовців за порушення вимог фінансового контролю.

17. НАЗК 02.04.2018 р. було виявлено, що заступник голови облдержадміністрації Т. не подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави та місцевого самоврядування. За фактом виявленого НАЗК було складено обґрунтований висновок про виявлення у діях Т. ознак злочину, пе-

редбаченого ч. 1 ст. 366¹ КК України, та надіслано його до ДБР. Заступник голови облдержадміністрації Т. звернувся до суду з вимогою визнати дії НАЗК протиправними та скасувати його висновок. У позові Т. обґрунтовував, що він не є суб'єктом, на якого поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», і тому не підпадає під вимоги фінансового контролю. Крім того, додав, що у березні 2018 р. він неодноразово намагався подати декларацію, але з'єднання з сайтом Реєстру постійно переривалось.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте види актів реагування, які уповноважене застосовувати НАЗК при виявленні порушень Закону України «Про запобігання корупції».

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. Ст. 2317 (з наступ. змін. та допов.).

Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 05.07.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 55. Ст. 1931.

Про затвердження Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 89. Ст. 2931.

Про затвердження Загальних правил поведінки держав-

них службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 74. Ст. 2493. (з наступ. змін. та допов.).

Методичні рекомендації щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.04.2021 р. № 5 URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/K.I.-09.04.2021-1.pdf>

Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю (подання декларацій та повідомлення про суттєві зміни в майновому стані): роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 03.02.2021 р. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/Rozyasnennya.pdf>

Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 23.07.1996 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_788

Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Дакор, 2017. С. 364-441.

Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління. Тернопіль: Астон, 2007. С. 168–190.

Токар-Остапенко О. В. Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні. Київ: НІСД, 2013. 48 с.

Червякова О. Б. Антикорупційні стандарти державної служби. *Актуальні питання реалізації нового Закону України «Про державну службу»*: матеріали Всеукр. форуму вчених-адміністративістів (м. Запоріжжя, 21 квіт. 2016 р.). Запоріжжя: ЗНУ, 2016. С. 171–173.

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Суб'єкти запобігання корупції у публічній службі, їх види.
2. Національне агентство з питань запобігання корупції, його компетенція.
3. Національне антикорупційне бюро України, його компетенція.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2472 (з наступ. змін. та допов.).

Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2015. № 63. Ст. 2075 (з наступ. змін. та допов.).

Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 6. Ст. 295 (з наступ. змін. та допов.).

Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2471 (з наступ. змін. та допов.).

Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-20>

Державна антикорупційна політика і запобігання та

протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. Київ: Ліра-К, 2016. С. 354–369, 381–392.

Созанський Т. І., Луцик В. В. Повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 302–314.

Яцків І. Деякі питання застосування міжнародних механізмів протидії корупції в Україні. *Право України*. 2010. № 11. С. 259–265.

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Недержавні інститути при запобіганні корупції у публічній службі.
2. Викривачі як суб'єкти запобігання корупції у публічній службі.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 84. Ст. 2945 (з наступ. змін. та допов.).

Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримі-

нального кодексу України від 27.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-20>

Буроменський М. В., Сердюк О. В. Доброчесне інформаторство (whistle-blowing) як інструмент протидії корупції. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 11 (145). С. 32–40.

Бенедик В. І. Проблеми визначення поняття та правового статусу викривачів у антикорупційній діяльності. *Корупція в Україні: питання протидії*. Харків: ФОП Панов А.М., 2015. С. 128–157.

Клімова С. М., Ковальова Т. В. Організація запобігання та протидії корупції в Україні: навч. посіб. Харків: Магістр, 2012. С. 126–134, 141–154.

Тема 6. Державна служба в апараті судів та органах системи правосуддя

З а н я т т я

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Організаційно-правові засади державної служби в апараті судів.
2. Види і правовий статус державних службовців в апараті судів. Правовий статус помічника судді.
3. Особливості проходження державної служби в апараті судів.

З а в д а н н я

18. Начальник територіального управління ДСА України у Волинській області М. подав документи для участі у конкурсі на зайняття посади керівника апарату Вищого антикорупційного суду. Під час співбесіди на засіданні Комісії з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя Голова ДСА України зауважив, що М. не відповідає посаді, на яку претендує, адже, по-перше, відносно нього триває досудове розслідування щодо вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368 КК України, по-друге, неодноразовими були прояви

недоброчесності зі сторони М., що мало наслідком притягнення його до дисциплінарної відповідальності. За результатами конкурсу М. посів перше місце у рейтингу кандидатів, однак Голова ДСА України призначив на посаду керівника апарату Вищого антикорупційного суду не М., а другого за рейтингом кандидата Д. Вважаючи, що його права порушені, М. звернувся до суду з вимогою визнати протиправними дії Голови ДСА України.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте правовий статус Комісії з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя.

19. На зборах суддів районного суду 25.12.2018 р. заслухано звіт керівника апарату П. Після цього в.о. голови суду доповів, що П. періодично в соціальних мережах дає негативну оцінку політичного керівництва держави та керівників органів влади області. Крім того, судьями обговорювалися факти неналежного виконання П. своїх службових обов'язків: упродовж місяця не працювала Єдина судова інформаційна (автоматизована) система, а секретарі судових засідань систематично несвоечасно передавали справи до канцелярії суду.

До територіального управління ДСА України 08.01.2019 р. надійшло подання в.о. голови суду щодо звільнення П. із посади керівника апарату суду у зв'язку з висловленням йому недовіри зборами суддів. У поданні зазначалось, що П. скоїв вчинок, яким дискредитує суд, неналежно виконує свої посадові обов'язки, а також порушує правила субординації у взаємодії із в.о. голови суду та зборами суддів при застосуванні заохочень та визначенні розміру премій працівникам апарату суду.

П. звернувся до суду за захистом своїх прав. На думку П., наказ про його звільнення є безпідставним, адже він посадових обов'язків не порушував, а право заохочувати працівників апарату суду належить йому як керівнику державної служби в суді.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте правила етичної поведінки працівників апарату суду.

20. Суддю районного суду, помічником якого був Ф., 22.05.2018 р. відсторонили від посади, а 27.05.2018 р. наказом заступника керівника апарату районного суду Ф. було зобов'язано надавати допомогу двом іншим суддям цього суду як

секретаря судового засідання. Проте вже 30.06.2019 р. його переведено на посаду додаткового помічника заступника голови суду К.

Ф. 02.07.2018 р. звернувся до суду з вимогою визнати накази заступника керівника апарату суду незаконними, адже він не давав згоди на виконання обов'язків секретаря судового засідання та наступне переведення. Крім того, Ф. звертав увагу, що фактично він і не був допущений до виконання обов'язків додаткового помічника заступника голови суду К., оскільки, на думку останнього, Ф. спочатку повинен був пройти стажування на цю посаду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте підстави звільнення з посади помічника судді.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 56. Ст. 1935 (з наступ. змін. та допов.).

Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 48. Ст. 1656.

Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 4. Ст. 107. (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя: рішення Вищої ради правосуддя від 18.05.2017 р. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/9699>

Про затвердження Положення про проведення конкурсів для призначення на посади державних службовців у судах, органах та установах системи правосуддя: рішення Вищої ради правосуддя від 05.09.2017 р. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/11171>

Про затвердження Типового положення про апарат суду: наказ Державної судової адміністрації України від 08.02.2019 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0131750-19>

Про затвердження Типових посадових інструкцій працівників апарату місцевого загального суду: наказ Державної судової адміністрації України від 20.07.2005 р. URL: <http://lv.court.gov.ua/tu14/7/3/>

Про затвердження типових посадових інструкцій керівника апарату апеляційного суду, керівника апарату місцевого суду: наказ Державної судової адміністрації України від 13.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0009750-21>

Положення про помічника судді: рішення Ради суддів України від 18.05.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr021414-18>

Про затвердження Правил поведінки працівника суду: рішення Ради суддів України від 06.02.2009 р. URL: <http://court.gov.ua/userfiles/PravPovPracSudu.pdf>

Голобутовський Р. З. Проблемні питання адміністративно-правового регулювання проходження публічної служби в апараті суду. *Юридичний бюлетень*. 2018. № 6. С. 85–89.

Золотарьова Я. С. Адміністративно-правовий статус державних службовців судових органів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 34, Т. 2. С. 80–84.

Марченко О. О. Деякі питання розв'язання судами спорів з приводу публічної служби за позовами помічників суддів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2014. № 29. С. 93–98.

Самарець О. І. Види адміністративних процедур проходження державної служби в органах судової влади. *Юридична наука*. 2019. № 1. С. 112–118.

П л а н

(для самостійного вивчення)

1. Організаційно-правові засади проходження державної служби в органах системи правосуддя.
2. Особливості проходження державної служби в Державній судовій адміністрації України.

3. Особливості проходження державної служби у секретаріаті Вищої ради правосуддя.

4. Особливості проходження державної служби в Службі судової охорони України.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 56. Ст. 1935 (з наступ. змін. та допов.).

Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 48. Ст. 1656.

Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 4. Ст. 107. (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя: рішення Вищої ради правосуддя від 18.05.2017 р. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/9699>

Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України: рішення Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text>

Про затвердження Положення про секретаріат Вищої Ради правосуддя: рішення Вищої ради правосуддя від 23.03.2017 р. URL: <https://hcj.gov.ua/node/707>(з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про Службу судової охорони: рішення Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text>

Про затвердження Положення про проходження служби співробітниками Служби судової охорони: рішення Вищої ради правосуддя від 04.04.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1052910-19#Text>

Т е м а 7. Державна служба в органах юстиції

З а н я т т я

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Організаційно-правові засади державної служби в органах юстиції.
2. Особливості проходження служби в органах та формування Державної кримінально-виконавчої служби України.
3. Особливості проходження служби в органах державної виконавчої служби.

З а в д а н н я

21. Посада старшого виконавця відділу виконавчої служби міжрегіонального управління юстиції стала вакантною 25.07.2020 р. Керівником відділу персоналу П. 24.08.2020 р. було прийнято рішення про оголошення конкурсу на зайняття цієї посади, про що зроблено оголошення на офіційному веб-сайті міжрегіонального управління. При прийомі документів для участі у конкурсі 20.09.2020 р. П. поряд з іншими документами, необхідними для допуску до конкурсу, вимагав від М., який бажав взяти участь у конкурсі, свідоцтво про шлюб, адже інформації, наведеної у автобіографії, на думку П., було недостатньо, а також диплом магістра за спеціальністю «Право» та документи на підтвердження досвіду роботи. Після відмови М. надати вказані документи, його не було допущено до участі у конкурсі.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте вимоги, які ставляться до осіб, які претендують на зайняття посад державних виконавців і керівників органів державної виконавчої служби.

22. Державний секретар Міністерства юстиції України К. 21.12.2019 р. був звільнений Кабінетом Міністрів України зі

служби на підставі подання Міністра юстиції України Ф. відповідно до ст. 87-1 Закону України «Про державну службу». На думку К., його звільнення відбулося із грубим порушенням законодавства про державну службу. По-перше, звільнення було безпідставним та політично вмотивованим, адже відбувалось виключно за ініціативи Міністра, що не пов'язувалось із оцінкою служби К. По-друге, таке звільнення суперечить принципам стабільності та політичної неупередженості державної служби. Вважаючи звільнення незаконним, 23.01.2020 р. К. звернувся до суду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте правовий статус Державного секретаря Міністерства юстиції України.

23. До начальника Адміністрації Державної кримінально-виконавчої служби України (ДКВС) надійшли протоколи про вчинення командиром Харківського міжрегіонального воєнізованого формування ДКВС, майором внутрішньої служби Р. правопорушень, передбачених ст. 173 та ст. 182 КУпАП. Значалося, що Р. 24.10.2018 р. знаходився біля ресторану у п'яному вигляді, чіплявся до перехожих та гучно кричав, використовуючи нецензурну лексику. Р. 29.10.2018 р. був відсторонений від посади на час службового розслідування, а 14.12.2018 р. звільнений зі служби через службову невідповідність на підставі Дисциплінарного статуту Збройних Сил України. На думку Р., звільнення є незаконним: по-перше, його вина не встановлена, що є порушенням презумпції невинуватості; по-друге, Дисциплінарний статут Збройних Сил України до нього не застосовується.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте особливості відповідальності осіб рядового і начальницького складу ДКВС за вчинення адміністративних правопорушень.

Список нормативно-правових актів та літератури

Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. *Офіційний вісник України*. 2003. № 33. Ст. 1767 (з наступ. змін. та допов.).

Про Державну кримінально-виконавчу службу України:

Закон України від 23.06.2005 р. *Офіційний вісник України*. 2005. № 29. Ст. 1697 (з наступ. змін. та допов.).

Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22.02.2006 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 12. Ст. 791 (з наступ. змін. та допов.).

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2015. № 17. Ст. 445 (з наступ. змін. та допов.).

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 54. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Спеціальних вимог до рівня професійної компетентності державних виконавців та керівників органів державної виконавчої служби: наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 87. Ст. 2872. (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Порядку присвоєння спеціальних звань особам рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України та позбавлення спеціальних звань: наказ Міністерства юстиції України від 22.11.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 97. Ст. 3175. (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про територіальне (між-регіональне) воєнізоване формування Державної кримінально-виконавчої служби України: наказ Міністерства юстиції України від 06.02.2017 р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 15. Ст. 458 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства юстиції України та його територіальних органів: наказ Міністерства юстиції України від 21.09.2017 р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 76. Ст. 2357.

Задорожній О. В. Механізм реалізації права на державну службу в органах юстиції. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юрид. науки». 2015. Вип. 6.

Т. 2. С. 57–61.

Бараш Є. Ю. Персонал Державної кримінально-виконавчої служби України: поняття та структура. *Право і Безпека*. 2010. № 4 (36). С. 75–80.

Т е м а 8. Дипломатична служба

З а н я т т я

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Організаційно-правові засади дипломатичної служби.
2. Прийняття на дипломатичну службу.
3. Ротація та довготермінове відрядження посадових осіб дипломатичної служби.
4. Дипломатичні ранги, порядок їх присвоєння.
5. Припинення дипломатичної служби.

З а в д а н н я

24. У процесі чергової ротації в системі органів дипломатичної служби було прийнято рішення про направлення другого секретаря Департаменту Америки МЗС України М. у доовготермінове відрядження до Посольства України в Мексиканських Сполучених Штатах. Однак виїхати у довготермінове відрядження у встановлені строки М. відмовився, посилаючись на те, що, поперше, він не подавав заяви на включення його до плану ротації і не давав згоди на таке відрядження; по-друге, клімат Мексики йому протипоказаний за станом здоров'я. Як наслідок, М. був притягнутий Держсекретарем МЗС України до дисциплінарної відповідальності за неналежне виконання посадових обов'язків.

Зробіть юридичний аналіз. Охарактеризуйте юридичні наслідки відмови посадової особи дипломатичної служби від направлення у довготермінове відрядження у порядку ротації.

25. Першого секретаря Департаменту консульської служби МЗС України К. направлено у довготермінове відрядження

на 5 років до Посольства України в Республіці Білорусь. При здійсненні робочої поїздки територією країни перебування К. порушив правила дорожнього руху, керуючи транспортним засобом у стані сильного алкогольного сп'яніння, за що був притягнений до адміністративної відповідальності та оголошений «*persona non grata*». Як наслідок, К. достроково відкликано із довгострокового відрядження та звільнено з дипломатичної служби України з позбавленням дипломатичного рангу.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Визначте особливості правового статусу службовців, які проходять дипломатичну службу в закордонних дипломатичних установах України.

26. З нагоди Дня незалежності Індії в Адміністрації Президента України відбувся святковий прийом, на якому були присутні посол Індії в Україні з дружиною та дітьми, співробітники посольства Індії та представники індійського бізнесу в Україні. Під час святкового прийому гостей пригощали стравами, приготованими, у тому числі, із яловичини. Дізнавшись про це, посол Індії публічно висловив своє обурення та демонстративно покинув захід. У результаті інциденту керівник Головного департаменту державного протоколу та церемоніалу Адміністрації Президента України К. звільнений з посади. На думку К., його звільнення було незаконним, адже у законодавстві України про дипломатичну службу відсутній такий склад дисциплінарного проступку, як порушення дипломатичного протоколу.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи охоплюються складом дисциплінарного проступку «порушення правил етичної поведінки» дії, пов'язані із порушенням дипломатичного протоколу?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про дипломатичну службу: Закон України від 07.06.2018 р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 50. Ст. 1747 (з наступ. змін та допов.).

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін та

допов.).

Про перелік дипломатичних посад, приписаних до дипломатичних рангів: Указ Президента України від 21.12.2018 р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 4. Ст. 107 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 30. Ст. 1195 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про представництво Міністерства закордонних справ України на території України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2002 р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 30. Ст. 1425 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. Ст. 1116 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Порядку ротації посадових осіб дипломатичної служби в органах дипломатичної служби: наказ МЗС України від 18.10.2018 р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 93. Ст. 3086 (з наступ. змін. та допов.).

Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18.04.1961 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_048

Пушкін А. С., Федчишин С. А. Новий Закон «Про дипломатичну службу» як основа реформування дипломатичної служби України. *Публічне адміністрування в умовах змін та перетворень: проблеми організації та правового забезпечення*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 11-12 квіт. 2019 р.). Харків: Право, 2019. С. 268–273.

Федчишин С. А. Порушення дипломатичного протоколу в контексті дисциплінарних проступків працівників дипломатичної служби України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2016. № 21. С. 46–49.

Федчишин С. А. Дипломатична служба України: проблеми теорії, організації та правового забезпечення: монографія. Харків: Право, 2020. С. 416–443.

**Тема 9. Служба в органах місцевого самоврядування в системі публічної служби.
Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування**

З а н я т т я

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Поняття, ознаки та принципи служби в органах місцевого самоврядування.
2. Правові і організаційні засади служби в органах місцевого самоврядування.
3. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування.

З а в д а н н я

27. На головного спеціаліста відділу виконавчого комітету міської ради П. 05.09.2017 р. було накладено догану за використання робочого часу не з метою здійснення повноважень, а для особистих потреб, що полягало у користуванні в робочий час соціальною мережею «Фейсбук», а також за неодноразове залишення будівлі виконкому без повідомлення керівника. П. 15.09.2017 р. була звільнена у зв'язку з систематичним невиконанням без поважних причин посадових обов'язків, передбачених посадовою інструкцією, та порушенням ст. 8 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», п. 2, 4 розділу 2, п. 1, 3 розділу 4 Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, п. 3 ст. 40 КЗпП України. П. заперечувала проти факту правопорушень, підкреслюючи, по-перше, що у її посадовій інструкції відсутня заборона користування соціальними мережами; по-друге, вона користувалась «Фейсбук» лише для повідомлення як член виконкому мешканців міста про важливі для

громадськості події. П. звернулась до суду з вимогою скасувати накази про притягнення її до дисциплінарної відповідальності, а також поновити на посаді.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення, на Вашу думку, має прийняти суд? Охарактеризуйте особливості дисциплінарної відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування.

28. Начальника управління міської ради М. розпорядженням міського голови було звільнено з посади на підставі п. 2 ст. 40 КЗпП України у зв'язку з виявленням за результатами атестації невідповідності займаній посаді. На думку М., її було звільнено незаконно з таких підстав. По-перше, вона взагалі не мала підлягати атестації, адже є одинокою матір'ю, яка виховує неповнолітню дитину. По-друге, атестаційна комісія не забезпечила об'єктивний розгляд і професійну оцінку діяльності М., адже не врахувала попередні позитивні атестації М. та факти її заохочення. По-третє, складена на М. характеристика містила відомості, котрі нічим не підтверджуються (зокрема, постійне підвищення М. інтонації та зверхнє ставлення до громадян під час особистого прийому). По-четверте, протокол комісії та атестаційний лист не містили висновків атестації, натомість у них вказувалось лише на рекомендацію перевести М. на іншу посаду. М. звернулась до суду з вимогою скасувати розпорядження міського голови та поновити її на посаді.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте порядок атестації посадових осіб місцевого самоврядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про місцеве самоврядування України: Закон України від 21.05.1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170 (з наступ. змін. та допов.).

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175 (з наступ. змін. та допов.).

Про добровільне об'єднання територіальних громад: За-

кон України від 05.02.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2015. № 18. Ст. 471 (з наступ. змін. та допов.).

Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. *Офіційний вісник України*. 2001. № 44. Ст. 1983 (з наступ. змін. та допов.).

Батанов О. В. Муніципальне право України: підручник / відп. ред. М. О. Баймуратов. Харків: Одиссей, 2008. С. 356–386.

Любченко П. Проблеми правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 1 (52). С. 89–97.

Москальчук К. М. Закон «Про службу в органах місцевого самоврядування» і практика Конституційного Суду України. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* 2012. Вип. 64. С. 166–173.

Падалко Г. В. Концептуальні проблеми служби в органах місцевого самоврядування в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр.* 2012. Вип. 23. С. 138–149.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимощук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимощука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 139-142.

Тема 10. Проходження служби в органах місцевого самоврядування

З а н я т т я

Питання для обговорення

1. Проходження служби в органах місцевого самоврядування: поняття та складові.
2. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.

3. Службова кар'єра посадових осіб місцевого самоврядування.

4. Припинення служби в органах місцевого самоврядування.

З а в д а н н я

29. Деснянський сільський голова Н. після приєднання на підставі Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» Деснянської сільської ради до Звонівської сільської ради рішенням останньої від 21.11.2017 р. була призначена на посаду в.о. старости до проведення перших виборів старост на території юрисдикції Звонівської об'єднаної територіальної громади. Розпорядженням Звонівського сільського голови С. від 15.06.2018 р. Н. була звільнена з посади в.о. старости за прогул без поважних причин згідно з п. 4 ст. 40 КЗпП України, а також з підстави зайняття посади в громадській організації «Дія».

Н. пояснила, що прогулу не вчиняла, адже у цей час виконувала доручення голови районної ради М. – їздила у сусіднє село для участі в урочистих заходах, спілкувалась зі своїми односельцями, що входить до повноважень в.о. старости. Щодо входження до громадської організації, то посади в ній вона не займає, а є членом та бере участь у її заходах на громадських засадах. Н. звернулася до суду з проханням скасувати розпорядження С. та поновити її на посаді в.о. старости.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте підстави дострокового припинення повноважень старости.

30. Відносно міської голови М. уповноваженою особою НАЗК 21.03.2021 р. було складено протокол про вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172⁵ КУпАП (по-перше, тричі протягом року виїздила за кордон як туристка разом із гр. Д., який оплатив переважну більшість витрат на поїздки (авіаквитки, проживання, харчування тощо); по-друге, безкоштовно протягом року користується автомобілем «Lexus», що наданий їй

Д., а право власності на нього зареєстровано за третьою особою).

У зв'язку зі складенням протоколу відносно М. 24.03.2021 р. на зборах виборців у складі 50 осіб було прийнято рішення про внесення пропозиції щодо відкликання М. з посади за народною ініціативою. Протягом місяця було зібрано кількість підписів, що становить близько половини голосів, поданих за М. на місцевих виборах. У результаті перевірки підписних листів територіальною виборчою комісією було прийнято рішення про дострокове припинення повноважень міської голови М. за народною ініціативою.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте підстави та порядок дострокового припинення повноважень міського голови за народною ініціативою.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про місцеве самоврядування України: Закон України від 21.05.1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170 (з наступ. змін. та допов.).

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175 (з наступ. змін. та допов.).

Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 8. Ст. 351 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. *Офіційний вісник України*. 2001. № 44. Ст. 1983 (з наступ. змін. та допов.).

Про затвердження Положення про порядок стажування у державних органах: постанова Кабінету Міністрів України від 01.12.1994 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/804-94-п>

Бедний О. І. Обрання як спосіб заміщення вакантних

посад на службі в органах місцевого самоврядування в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*: зб. наук. пр. 2002. Вип. 16. С. 329–331.

Бойко І. В., Писаренко Н. Б. Деякі питання розгляду судами справ за участю органів та посадових осіб місцевого самоврядування. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2014. № 2. С. 78–86

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне або письмове опитування, розв’язання практичних завдань, захист реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою **(0, 3, 4, 5)**;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі тестових контрольних робіт.

Впродовж семестру студенти виконують індивідуальні завдання (підготовка презентації, реферату тощо). Максимальна кількість балів за виконання індивідуального завдання – **20 балів**.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – **60 балів**.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Виконання індивід. завдання	
п/з	контр. роб.	п/з	контр. роб.	п/з	контр. роб.		
max 25	max 10	max 15	max 10	max 10	max 10	max 20	max 100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Виконання контрольної роботи (тестування)	Max 10	Правильна відповідь на 10 тестових завдань
	1-9	Правильна відповідь на 1-9 тестових завдань (1 бал = 1 правильна відповідь на тестове завдання).
	Min 0	Неправильні відповіді на 10 тестових завдань
Оцінка виконання індивідуального завдання	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	15	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Залік	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Мета самостійної роботи полягає у сприянні кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни, формуванню у них умінь та навичок самостійно здійснювати пошук та одержувати додаткові знання у сфері публічної служби. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати рекомендовану додаткову довідкову, навчальну, наукову та науково-практичну літературу, міжнародні договори України, акти «м'якого права» Європейського Союзу, нормативні акти у сфері публічної служби, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в науковій бібліотеці Університету, або в домашніх умовах. Формами самостійної роботи студентів є: а) опрацювання та конспектування навчальної, наукової та науково-практичної літератури за темами, що винесені на самостійне вивчення; б) підготовка рефератів за темами, що винесені на самостійне вивчення; в) підготовка до практичних занять та контрольних робіт, самотестування; г) вивчення та узагальнення практики застосування законодавства за темами, що винесені на самостійне вивчення; ґ) підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання виконуються студентами денної форми навчання самостійно при консультуванні викладачем. Формами індивідуальних завдань студентів можуть бути:

а) анутовання прочитаної додаткової наукової літератури з навчальної дисципліни;

б) конспектування монографічної літератури з тематики навчальної дисципліни;

в) підготовка рефератів, есе та їх презентація на практичних заняттях;

г) письмовий аналіз статті (статей) законів України «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про запобігання корупції», «Про судоустрій і статус суддів» та ін.;

г) узагальнення практики застосування законодавства у сфері публічної служби;

д) робота в студентському науковому гуртку, підготовка наукових доповідей та їх презентація на засіданнях наукового гуртка, опублікування наукових статей та тез наукових доповідей, участь у конференціях, конгресах, круглих столах тощо.

Форму та тематику індивідуального завдання студент визначає на початку вивчення навчальної дисципліни за погодженням з викладачем. Індивідуальні завдання виконуються у строк не пізніше, ніж за 10 днів до дня підсумкового контролю. Результати виконання індивідуального завдання оцінюються викладачем, який веде практичні заняття в академічній групі.

ШКАЛА ПІДСУМКОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ

1. Поняття та ознаки публічної служби в Україні.
2. Система публічної служби в Україні.
3. Правове регулювання публічної служби в Україні.
4. Державна служба як вид публічної служби в Україні.
5. Принципи державної служби в Україні.
6. Види державної служби в Україні.
7. Поняття та види державних службовців.
8. Основні права та обов'язки державних службовців.
9. Підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження), доручення.
10. Політична неупередженість державних службовців.
11. Обмеження державних службовців, їх види.
12. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
13. Обмеження щодо одержання подарунків.
14. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
15. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
16. Обмеження спільної роботи близьких осіб.
17. Захист права на державну службу.
18. Дисциплінарна відповідальність державних службовців.
19. Порядок притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності.
20. Матеріальна відповідальність державних службовців.
21. Адміністративна відповідальність державних службовців.
22. Типи державних посад.
23. Політичні та адміністративні посади, їх співвідношення.
24. Вищий корпус державної служби.
25. Патронатні посади: особливості та правовий статус. Патронатна служба.
26. Посади працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування.
27. Поняття, ознаки та правові засади управління держав-

ною службою.

28. Система управління державною службою в Україні.

29. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері державної служби.

30. Правовий статус Національного агентства України з питань державної служби.

31. Правовий статус Національного агентства України з питань запобігання корупції.

32. Правовий статус Комісії з питань вищого корпусу державної служби.

33. Керівник державної служби в державному органі як суб'єкт управління державною службою.

34. Служба управління персоналом державного органу як суб'єкт управління державною службою.

35. Проходження державної служби: поняття та складові.

36. Вступ на державну службу.

37. Право на державну службу.

38. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу.

39. Конкурс на зайняття посад державної служби.

40. Призначення на посаду державної служби.

41. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад державної служби.

42. Випробування при вступі на державну службу.

43. Присяга державного службовця, її значення.

44. Службова кар'єра державних службовців: поняття та види процедур.

45. Ранги державних службовців, порядок їх присвоєння.

46. Категорії посад державної служби.

47. Просування державного службовця по службі.

48. Оцінювання результатів службової діяльності державних службовців.

49. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.

50. Стажування державних службовців.

51. Заохочення державних службовців.

52. Переведення державних службовців.

53. Службове відрядження державних службовців.
54. Зміна істотних умов державної служби.
55. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків.
56. Конфлікт інтересів у державній службі, запобігання та врегулювання.
57. Етичні засади державної служби.
58. Фінансовий контроль у системі заходів протидії корупції в державній службі.
59. Припинення державної служби.
60. Організаційно-правові засади державної служби в апараті судів та органах системи правосуддя.
61. Організаційно-правові засади державної служби в органах юстиції.
62. Організаційно-правові засади дипломатичної служби.
63. Прийняття на дипломатичну службу.
64. Довготермінове відрядження та ротація посадових осіб дипломатичної служби.
65. Дипломатичні ранги, порядок їх присвоєння.
66. Припинення дипломатичної служби.
67. Служба в органах місцевого самоврядування як вид публічної служби.
68. Організаційно-правові засади служби в органах місцевого самоврядування.
69. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.
70. Атестація посадових осіб місцевого самоврядування.
71. Ранги посадових осіб місцевого самоврядування, порядок їх присвоєння.
72. Припинення служби в органах місцевого самоврядування.

З М І С Т

Вступ.....	3
Програма навчальної дисципліни «Публічна служба».....	11
Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.....	15
Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	16
Тема 1. Загальні засади публічної служби. Державна служба в системі публічної служби, її види, принципи та правове регулювання.....	16
Тема 2. Управління державною службою.....	18
Тема 3. Правовий статус державних службовців.....	22
Тема 4. Проходження державної служби.....	27
Тема 5. Запобігання корупції у державній службі.....	35
Тема 6. Державна служба в апараті судів та органах системи правосуддя.....	41
Тема 7. Державна служба в органах юстиції.....	46
Тема 8. Дипломатична служба.....	49
Тема 9. Служба в органах місцевого самоврядування в системі публічної служби. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування.....	52
Тема 10. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.....	54
Педагогічний контроль.....	58
Критерії оцінювання результатів навчання	59
Самостійна робота студентів.....	60
Індивідуальні завдання.....	61
Програмні питання	63

Навчальне видання

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНА СЛУЖБА»**

для студентів
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

У к л а д а ч і : БИТЯК Юрій Прокопович,
МАТЮХІНА Наталія Петрівна,
ФЕДЧИШИН Сергій Анатолійович

Відповідальний за випуск *В. М. Гаращук*